

تاریخ انتشار: سه شنبه 18 مهر 1396

شکست سیاست دوگانه فشار و دیپلماسی

پنج نکته‌ای که ترامپ باید در مورد ایران بداند

سید حسین موسویان می‌نویسد: سیاست آمریکا در مورد "تغییر رژیم" در ایران، نتیجه‌ای به جز خودزنی برای آمریکا نداشته است.

نویسنده: سید حسین موسویان، پژوهشگر ارشد دانشگاه پرینستون آمریکا
دیپلماسی ایرانی: در شرایطی که سرنوشت برجام در خطر است، قرار است ترامپ در تاریخ ۱۵ اکتبر نظر خود را به کنگره در مورد پایبندی ایران به برجام اعلام کند. بسیاری معتقدند که او عدم پایبندی ایران را اعلام و روابط ایران و آمریکا را به سمت خصومت علنی بازخواهد گرداند.

اینطور نیست که همه اعضای دولت ترامپ با ترامپ موافق باشند. ژنرال ماتیس وزیر دفاع آمریکا علنا خواستار ماندن برجام شده و گزارش‌ها حاکی از مخالفت تیلرسون وزیر خارجه با اعلام عدم پایبندی ایران است. تیلرسون اخیرا گفت: "از بزرگترین چالش‌های ما این است که بتوانیم رابطه ایران و آمریکا را تعریف کنیم. این رابطه هرگز یک اوضاع شاد و خوشحال‌کننده‌ای نداشته است. فکر می‌کنم اگر زمانی فرصت داشته باشیم که حرف بزنینم باید بگوییم آیا می‌خواهیم تا آخر عمرمان یا عمر فرزندانمان این روند را ادامه بدهیم؟ ما هرگز چنین گفتگویی را نداشته

سید حسین موسویان

سید حسین موسویان متولد ۱۳۳۶ در کاشان است. موسویان همچنین از اعضای موسس حزب عدالت و توسعه محسوب می‌شود. وی در دولت هاشمی رفسنجانی سفیر ایران در آلمان و در دولت سید محمد خاتمی، معاون دبیر شورای عالی امنیت ملی و یکی از اعضای ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای بود. او در سال ۱۳۸۶ معاونت مرکز تحقیقات استراتژیک را بر عهده داشت. موسویان در حال حاضر در دانشگاه پرینستون آمریکا به عنوان پژوهشگر فعالیت می‌کند.

مطالب بیشتر ...

ایم."

حرف تیلرسون من را به یاد خاطره‌ای انداخت. روزی محسن رفیق‌دوست از فرماندهان ارشد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به من گفت بعنوان وزیر سپاه وقت نزد امام خمینی (ره) رفتم و از ایشان اجازه خواستم که وزارتخانه سپاه را در محل سفارت سابق آمریکا

تشکیل بدهم که ایشان ضمن مخالفت به من فرمودند "برای چه می خواهی آنجا بروی؟ مگر قرار است ما هزار سال با آمریکا ارتباط نداشته باشیم".

حقیقت این است که ده ها سال قطع روابط دیپلماتیک، موجب شده که آمریکا درک درستی از ایران نداشته و به همین دلیل استراتژی همه دولت های گذشته آمریکا اعم از دموکرات و جمهوریخواه در مورد ایران شکست خورده است بجز یک مورد آن هم توافق هسته ای اوباما با ایران.

اگر دولت ترامپ مایل است نسل های آینده دو ملت را از شر خصومت های گذشته در روابط نجات دهد، باید در تعیین سیاست جدید خود در قبال ایران به پنج نکته کلیدی زیر توجه کند:

نکته اول: ایرانی ها با تمدن و تاریخی چند هزار ساله، ملتی بسیار مغرور هستند. لذا رعایت اصل "احترام متقابل" جزء لاینفک روابط خارجی آنهاست. مقامات آمریکایی در چند دهه گذشته عمدتاً با زبان توهین و تهدید با ایرانی ها صحبت کرده اند. وزیر خارجه ایران در سفر اخیرش به نیویورک به من گفت: سخنرانی ترامپ در مجمع عمومی سازمان ملل، توهین آمیزترین سخنرانی یک رییس جمهور آمریکا بعد از انقلاب بوده و لذا گفتگو با او معنی ندارد.

نکته دوم: سیاست آمریکا در مورد "تغییر رژیم" در ایران، نتیجه ای به جز خودزنی برای آمریکا نداشته است. دلیل اصلی بی اعتمادی ایران به آمریکا نیز سیاست آمریکا برای تغییر رژیم در ایران بوده است. تیلرسون وزیر خارجه دولت ترامپ اولین مقام دولتی آمریکا بود که بعد از انقلاب ۱۹۷۹ ایران، رسماً تغییر رژیم را سیاست دولت خود خواند درحالیکه دولت های قبلی آمریکا در مواضع علنی عمدتاً از "تغییر رفتار" صحبت می کردند.

اوباما در سخنرانی خود در مجمع عمومی سازمان ملل ۲۰۱۳ رسماً اعلام کرد که تغییر رژیم در ایران سیاست او نیست. لذا اوباما توانست با ایران گفتگو و در مورد یکی از اختلافات کلیدی یعنی هسته ای به توافق بین المللی دست یابد. آیت الله خامنه ای رهبر عالی ایران نیز پاسخ نامه محترمانه اوباما را محترمانه داد اما اگر امروز ترامپ به رهبر ایران نامه بنویسد، پاسخی دریافت نخواهد کرد. بنابراین قدم کلیدی برای موفقیت گفتگو با ایران، کنار گذاشتن سیاست "تغییر رژیم" است.

نکته سوم: از زمان کودتای آمریکایی ۱۹۵۳ علیه حکومت مردمی مصدق در ایران، ملت ایران تنفر خاصی نسبت به مداخله آمریکا در امور داخلی خودشان دارند. برای مذاکره با ایران، آمریکا باید از مداخله در مسایل جناحی داخلی ایران پرهیز کند. وضعیت جناح های اصولگرا یا اعتدال یا اصلاح طلب در ایران، همچون دموکرات و جمهوریخواه در آمریکا است. در تهران و واشینگتن، هر توافقی بین ایران و آمریکا باید فراجناحی باشد درغیراینصورت شکست می خورد. چالش هایی که جمهوریخواهان برای برجام ایجاد کرده اند، نمونه روشن است. لذا گفتگوی ایران باید با رعایت ساختار و سلسله مراتب حکومتی ایران صورت گیرد.

نکته چهارم: دولت ترامپ مهمترین دلیل مخالفت با برجام را سیاست های منطقه ایران خوانده است. پذیرش این واقعیت توسط آمریکا مهم است که ایران بعنوان یک کشور بزرگ با منابع عظیم طبیعی و نیروی انسانی، نگرانی ها و منافع مشروع منطقه ای دارد. سیاست های چند دهه گذشته آمریکا در مورد نفی منافع مشروع منطقه ای و تلاش جهت انزوای ایران، موجب رشد نفوذ و اقتدار منطقه ای ایران همچون حوزه های سوریه، یمن، لبنان و عراق شده و متقابلاً نفوذ آمریکا در منطقه همچون افغانستان، یمن، سوریه، عراق و سایر مناطق کاهش یافته است.

بعد از انقلاب ۱۹۷۹، سیاست خارجی ایران براساس بازدارندگی از تجاوز خارجی و تامین امنیت مرزهایش بوده است و نه براساس هژمونی در منطقه. تجاوز عراق به خاک ایران و بحران ها و ناامنی های متعدد در هزاران کیلومتر مرزهای ایران همچون مرزهای افغانستان و عراق و پاکستان، موجب شده تا ایران در منطقه نقش فعال ایفاء کند. اگر چنانچه آمریکا مخالف رقابت های خصمانه قدرت های منطقه ای است، باید از استراتژی ایجاد یک سیستم همکاری منطقه ای در خلیج فارس بین قدرت های سنگین وزن یعنی ایران و عراق و عربستان و دیگر اعضاء شش کشور شورای همکاری خلیج فارس حمایت کند.

نکته پنجم: سابقه چند دهه "سیاست دوگانه فشار و دیپلماسی" آمریکا حاکی از شکست آن می باشد. بنظر می رسد که هدف دولت ترامپ از تشدید فشارهای اخیر علیه ایران، این است که ایران را از موضع ضعف به پای میز مذاکره بکشاند. روحیه ایرانیها اینگونه است که فشار را با فشار پاسخ می دهند. جان کری در مقاله اخیر خود در واشینگتن پست اذعان کرده که آمریکا به همراه سایر قدرت های جهانی شدیدترین تحریم ها علیه ایران را اعمال نمودند اما ایران در پاسخ ظرفیت غنی سازی خود را تا حدی افزایش داد که به

ذخیره ساخت ۱۰ تا ۱۲ بمب هسته ای دست یافت. جان کری در مقاله خود اذعان کرد که ایران در آستانه بمب هسته ای قرار گرفته بود.

درسی که ترامپ باید از این واقعیت بگیرد این است که در تدوین سیاست جدید خود در مورد ایران، اگر بخواهد از طریق فشار تنه ای به ایران بزند، ایرانی ها برگ های چانه زنی مناسب را رو خواهند کرد و هرگز در مقابل هیچ تهدیدی تسلیم نخواهند شد.

منبع: رویترز

<dynamic-0#####>